

در چه مواردی دیه از بیت‌المال پرداخت می‌شود؟

در مورد فوت عابران پیاده در حوادث رانندگی و وضعیت پرداخت دیه آنها، در مواردی که عبور عابر پیاده از محل ممنوع است اگر عابر عبور کند و راننده‌ای که با سرعت مجاز و مطمئن در حال حرکت بوده و وسیله نقلیه او نیز نقص فنی ندارد، مسئولیتی در مورد دیه نخواهد داشت.

در مورد فوت عابران پیاده در حوادث رانندگی و وضعیت پرداخت دیه آنها، در مواردی که عبور عابر پیاده از محل ممنوع است اگر عابر عبور کند و راننده‌ای که با سرعت مجاز و مطمئن در حال حرکت بوده و وسیله نقلیه او نیز نقص فنی ندارد، مسئولیتی در مورد دیه نخواهد داشت.

به گزارش باشگاه خبرنگاران، قانون مجازات اسلامی برای دیه دو تعریف بیان کرده است، طبق ماده ۱۵ "دیه مالی است که از طرف شارع برای جنایت تعیین شده است" و دیگری را در ماده ۲۹۴ اینگونه بیان کرده است که "دیه مالی است که به سبب جنایت بر نفس یا عضو به مجنی علیه یا به ولی یا اولیاء دم او داده می‌شود".

در چه مواردی دیه از بیت‌المال پرداخت می‌شود؟

دیه در این موارد از صندوق دیه بیت‌المال پرداخت می‌شود:

گاهی اوقات دیه مقتول از سوی دولت (بیت‌المال) به ورثه‌اش پرداخت می‌شود. پرداخت دیه از بیت‌المال در شرایط خاصی انجام می‌شود؛ ضرر مادی یا معنوی متوجه فردی شود، در مورد ضرر مادی در صورت تقصیر، مقصر طبق موازین اسلامی ضامن است، در غیر این صورت خسارت به وسیله دولت جبران می‌شود.

هرگاه در اثر خطای قاضی، در حکم و یا تشخیص موضوع و یا تطبیق حکم بر موضوع، شخص بی‌گناهی محکوم به مرگ شده و متحمل خسارت بدنی شود دیه قتل یا جراحت از بیت‌المال است، خطای قاضی به این علت که قاضی شرایط قضاوت را ندارد و یا خلاف کتاب و سنت حکم کرده است.

در مواردی که لوث علیه شخصی محقق شده باشد، ولی اولیاءدم حاضر به قسامه نشوند، در صورتی که متهم و اقرابای او قسامه را اجرا کنند، قصاص از متهم ساقط شده و بیت‌المال، دیه مقتول را خواهد پرداخت. (لوث اماره‌ای است که، ظن غالب به صدق مدعی دارد. مانند اینکه یک نفر چاقویی خونی داشته باشد و بر بالای سر مقتولی دستگیر گردد. یا مقتولی را در خانه کسی یا در محله گروهی پیدا کنند، به شرط آنکه عداوتی ما بین آن‌ها وجود باشد، و گرنه لوث نیست.)

**در مواردی که هیچ یک از مدعی و مدعی‌العیبه بینه ندارند و مدعی هم حاضر به قسم یاد کردن نیست و قسم را متوجه مدعی‌العیبه کرده است، با قسم خوردن مدعی‌العیبه، دعوی پایان می‌پذیرد و در این صورت دیه مقتول باید از بیت‌المال پرداخت شود.

**هرگاه شخص یا اشخاصی در اثر ازدحام کشته شوند و یا جسد مقتولی در خیابان و اماکن عمومی پیدا شود و نتوان این قتل را به کسی منتسب کرد، دیه از بیت‌المال پرداخت می‌شود. فرقی نمی‌کند که متوفی به واسطه قتل عمد کشته شده باشد یا قتل غیرعمد مانند قتل ناشی از بی‌احتیاطی در امر رانندگی. پس اگر جسد فردی در اتوبان و یا جاده پیدا شود و پس از بررسی به دست آید که آن شخص در تصادف کشته شده و تلاش مراجع انتظامی و قضایی نیز برای شناسایی مقصر بی‌نتیجه بماند در این حالت ورثه این شخص دیه او را از دولت دریافت می‌کنند.

**دیه افرادی که در اثر آشوب و اغتشاش مصدوم یا کشته شده‌اند.

**دیه مقتولی که بر اثر سقوط غیر ارادی شخصی دیگر کشته شده است.

**در مواردی که عبور عابر پیاده ممنوع است اگر عابر عبور کند و راننده‌ای که با سرعت مجاز و مطمئن در حرکت باشد و وسیله نقلیه او نقص فنی نداشته باشد راننده مسئولیتی در مورد دیه نخواهد داشت. اما درخصوص اینکه جسد

شخصی در خیابان پیدا شود و برای قاضی دلیلی بر وقوع قتل او از سوی شخصی یا اشخاصی نباشد دادگاه باید دیه او را از بیت‌المال بدهد.

**در صورتی که شخصی فوت کند و صدمه غیر عمد باشد اگر شخص مصدوم مجهول الهویه باشد و اولیای دم شناسایی نشود دادستان به نمایندگی از اولیای دم تقاضای تعقیب می‌کند و دادسرا رسیدگی می‌کند و دادگاه هم حکم صادر می‌کند و پرونده برای اجرا ارسال می‌گردد وقتی محکوم علیه دیه را پرداخت کرد، دیه به حساب بیت‌المال (که یک حساب سپرده مخصوص است) واریز می‌شود تا زمان شناسایی اولیاء دم در این حساب می‌ماند و بعد از شناسایی اولیاء دم و ارائه گواهی انحصار وراثت دیه به آن‌ها پرداخت می‌شود. در صورتی که محکوم علیه دیه را پرداخت نکرد دادستان می‌تواند تقاضای اعمال ماده ۶۹۶ ق. م. ا. یا ماده ۲ را بکند.

*در صورتی که حادثه ای مانند تصادف اتفاق بیفتد که منجر به فوت غیرعمدی می‌شود و شخص متوفی شناسایی می‌شود و اولیای دم نیز شناسایی می‌شود، ولی شخص متهم شناسایی نمی‌شود در اینجا دادیار رسیدگی می‌کند و در صورتی که مشخص شد که مقصر حادثه قابل شناسایی نیست بنابراین از دادگاه درخواست می‌کند که طبق ماده ۲۵۵ ق. م. ا. دیه از بیت‌المال پرداخت شود. در این صورت وقتی پرونده به اجرای احکام آمد وقت نظارت تعیین می‌شود و اولیای دم با ارسال اخطاریه به عنوان شاکی دعوت می‌شوند و همانند مدارکی که بیمه برای پرداخت ریه می‌خواهد صندوق بیت‌المال هم آن‌ها را درخواست می‌کند و گواهی انحصار وراثت را هم درخواست می‌کند که به صندوق بیت‌المال معرفی می‌شوند در این صورت صندوق بیت‌المال، اولیای دم را به بیمه مرکزی معرفی می‌کند که بخش از دیه را بیمه مرکزی پرداخت می‌کند و بعد از آن اولیای دم باقیمانده دیه را از صندوق بیت‌المال دریافت می‌کنند.

**در صورتی که تصادفی اتفاق بیفتد که نه اولیای دم متوفی شناسایی شود و نه مقصر حادثه؛ عده‌ای معتقدند که ما این پرونده‌ها را تا زمانی که اولیاء دم متوفی یا مقصر حادثه شناسایی شود با یک دستور بایگانی می‌کنیم و در صورتی که یکی از آن‌ها شناسایی شد برطبق موارد بالا اقدام می‌شود. در صورتی که بر اثر حادثه غیرعمد مصدومیت ایجاد شود و مقصر حادثه متواری باشد این جا در مرحله تحقیقات اقدامی که انجام می‌شود این است که مصدوم به صندوقی خسارت بیمه مرکزی که در ماده ۱۰ قانون بیمه آمده است معرفی می‌کند اگر راننده باشد باید گواهی‌نامه داشته باشد. همچنین در صورتی که عابر باشد. در اینجا برطبق ماده ۲۵۵ عمل می‌کنند گزارش تهیه می‌کنند و به دادگاه می‌فرستند و دادگاه برطبق آن حکم صادر می‌کند، ولی در صورتی که دادسرا خودش معرفی کند و مدارک کافی باشد بیمه خسارت مرکزی را پرداخت می‌کند و در اینجا صندوق بیت‌المال چیزی پرداخت نمی‌کند.